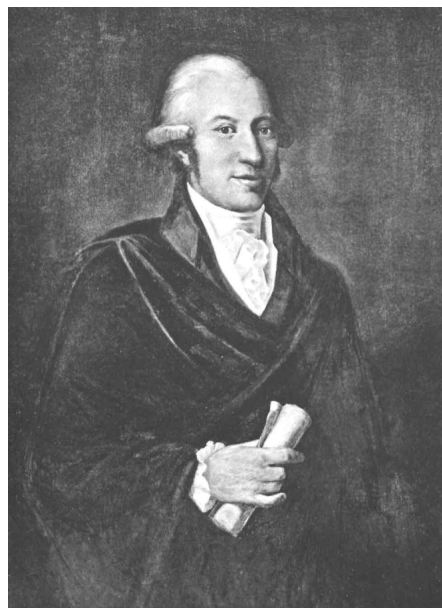

Adolph Murray 1751 - 1803

Adolph Murray, 1751 - 1803

Hans familj, hem och akademiska karriär

Innehåll:

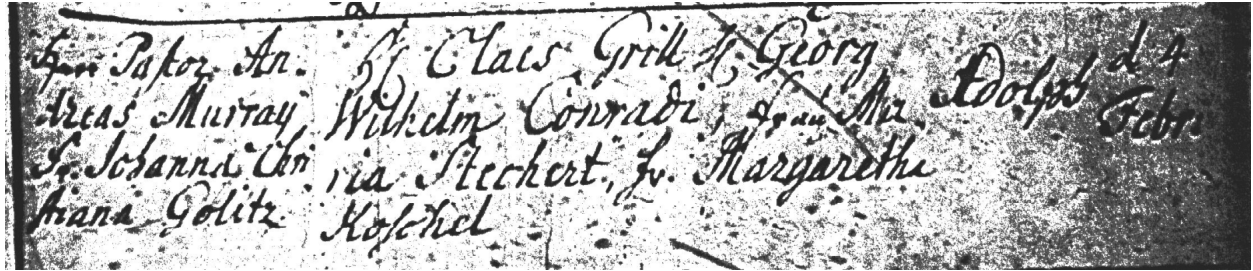
Familj och hem	2
Utdrag ur dopbok för 1751, Tyska Församlingen, Stockholm.....	2
Utdrag ur kyrkoböcker Uppsala Domkyrkoförsamling.....	2
Utdrag ur Vigselbok Uppsala Domkyrkoförsamling 1783	2
Utdrag ur födelseböcker Uppsala Domkyrkoförsamling	3
Carl Adolph.....	3
Eric Fredrick Uno.....	4
Johanna Helena SOPHIA	5
Margaretha Gustava Vilhelmina	5
Anders August.....	6
Anna Adolfin Charlotta	6
Ur husförhörlängd Uppsala Domkyrkoförsamling 1780 - 1790.....	7
Hemmet - S. Erik No 3.....	8
S. Erik No 4.....	8
Utdrag ur dödsböcker för Uppsala Domkyrkoförsamling.....	9
Döde och Begravne År 1802	9
Döde och Begravne År 1803	9
Döde och Begravne i Upsala År 1820	9
Den akademiska karriären	10
Vetenskapliga artiklar mm	12
Eftermäle	12
Uppsala medicinhistoriska museum.....	12
Adolph Murrays namn på universitetsbyggnadens fasad.	12
Utdrag ur Äminnelse öfver Adolph Murray.....	13
Graven på Gamla Kyrkogården i Uppsala	14
Utdrag ur BESKRIFNING öfver UPSALA KYRKOgåRD och dess på olika tider tillkomna områden ...	14
Graven	14

Familj och hem

Utdrag ur dopbok för 1751, Tyska Församlingen, Stockholm

Stadsarkivet Stockholm i augusti 1999, Thomas Murray

Enligt personalen skall anteckningen tolkas så, att Adolph Murray föddes och döptes samma dag, den 4 februari 1751.

Utdrag ur kyrkoböcker Uppsala Domkyrkoförsamling

Underlag: Kopior från Landsarkivet i Uppsala som tagits fram av Jan Erik Larsson vid arkivet. Han har även varit till stor hjälp med att tyda den svårlästa handskriften.

Utdrag ur Vigselbok Uppsala Domkyrkoförsamling 1783

De i många fall svårtydda, handskrivna anteckningarna har renskrivits av Jan Erik Larsson, Landsarkivet

LYSNINGARNE

Avkunnat	1. gången	1 juni	
-"		2. Gången	9 juni
-"		3. Gången	15 juni

BRUDEPAREN

Med. Prof. högvälborne Doktor Adolph Murrai samt Jungfru Hedwig Charlotta Ariwillius

COPULATIONERNE. (=äktenskapsvigsel)

Copulerade (sammanvigda) 4 juli af Kungl hovpredikanten och kyrkoherden vid S:t Jacobi Församling i Stockholm Högvälborne Doktor Gustaf Murrai

Utdrag ur födelseböcker Uppsala Domkyrkoförsamling

De i många fall svårtydda, handskrivna anteckningarna har renskrivits av Jan Erik Larsson, Landsarkivet

Carl Adolph	Anatomia	Högst. Prof. Carl Auriwillius
Född 10 Jan 1785	Professorn Högdle Högvälborne doktor	Doktor Johan Andreas Murray i dess ställe Professorn
Föräldrar	Adolph Murrai samt Högdla Fru Hedwig Charlotta	Högdle Mag. Friedrich Mallet *1:
	Auriwillius 24 år gammal	Son Professorskan Ew. Ullr. Auriwillius född Ehrman
	Faddrarnas namn	Högdle Magister Docent och Amanuens Bibliothecae
	Högvälborne professorn Carl Auriwillius änka Fru	Pehr Fabian Auriwillius
	doktorinnan Johanna Christiana Murrai och i dess	Mademioselle Christiana Elisabeth Murrai i Stock-
	ställe Fru Professorskan Kirvogel född Wallenrath	holm i dess ställe Vålborna Fröken Ulrika Margareta
		Klingensstierna

Carl Adolph

Född 10 januari 1785 och Kristnad 11 av högvördige doktor och Riddaren Lavr. Hydi

FÖRÄLDRAR

Anatomiae Professorn Högdle Högvälborne doktor Adolph Murrai samt Högdla Fru Hedwig Charlotta Auriwillius 24 år gammal

FADDRARNAS NAMN

Högvälborne professorn Carl Auriwillius änka Fru doktorinnan Johanna Christiana Murrai och i dess ställe Fru Professorskan Kirvogel född Wallenrath

Hovrådet och riddaren av Kungl. Wasa orden samt professorn vid Akad. i Göttingen Vålborne och högdle Doktor Johan Andreas Murray i dess ställe Professorn högdle Mag. Friedrich Mallet *1:

Son Professorskan Ew. Ullr. Auriwillius född Ehrman Högdle Magister Docent och Amanuens Bibliothecae Pehr Fabian Auriwillius

Mademioselle Christiana Elisabeth Murrai i Stockholm i dess ställe Vålborna Fröken Ulrika Margareta Klingensstierna

*1 Granne; bodde i S:t Erik 4, se husförhörlängden

Eric Fredrick Uno

<u>Eric Fredrick Uno</u> född 23 döpt 25 December 1791 av Vice Pastor Berggren	Anatomie och Chirurg Professorens herr Doktor Adolph Murray och Fru Anna Sophia Lamberg 27 år gammal	herr ärkebiskopssen Comendör af Kongl. Högstorden etc. Hans von Troil öfversten och Comendören herr Baron Gustaf von Kulbas herr Revisions Secretereren Fredric Ulric von Troil herr General Direktören och Ridd: Dok: Olof Acerell Theologie Doktoren och kyrkoherden af Jacobs och Johannes församling i Stockholm herr Gustaf Muraij Herr Eric Lamberg i stället för Ryttmästaren och Riddaren herr Georg Adlersparre Enkefru ärkebiskopinnan Brita Elisabet Silwerstolpe i hvars ställe Fru ärkebiskopin Magdalena von Troil född Tersmeden Enkefru Biskopinnan Lamberg i hvars ställe Enkefru Professorskan Eva Ulrika Auriwillius Enkefru öfverste Lieutenanten Greta Lisa Päst född von Troil Enkefru Margareta Dorotea Mallev född Muraij Mademoiselle Margareta Christina Auriwillius
---	---	---

Född 23 döpt 25 december 1791 av vice pastor Berggren
 FÖRÄLDRAR
 Anatomie och Chirurg Professoren herr Doktor Adolph Murray och Fru Anna Sophia Lamberg 27 år gammal
 Faddrars namn
 Herr ärkebiskopen kommandör av Kongl. Orden etc.
 etc. Uno von Troil
 Översten och kommandören herr Baron Gustaf von Kulbas
 Herr Revisionssekreterare Fredric Ulric von Troil
 Herr General Direktören och Riddaren Doktor Olof av Acerell

Teologie Doktoren och kyrkoherden av Jacobs och Johannes församling i Stockholm herr Gustaf Muraij
 Herr Eric Lamberg i stället för Ryttmästaren och Riddaren herr Georg Adlersparre
 Änkefru ärkebiskopinnan Brita Elisabet Silwerstolpe i vars ställe fru ärkebiskopinnan Magdalena von Troil född Tersmeden
 Änkefru Biskopinnan Lamberg i vars ställe änkefru Professorskan Eva Ulrika Auriwillius
 Änkefru överstelöjtnantskan Greta Lisa Päst född von Troil
 Änkefru Margareta Dorotea Mallev född Muraij
 Mademoiselle Margareta Christina Auriwillius

Johanna Helena SOPHIA

<i>Johanna Helena Sophia född 22 Marsi, döpt d 4 Marsi af v. Pastorn, Herr Magister Berggren.</i>	<i>Medicina Professoren, Doct Adolph Murray och Fru Anna Sophia Lamberg.</i>	<i>Överste Kammarh. och Komend. Hr. Nils Posse, Råd, Köpf. och Komend. Ein Schröderheim, Statssekr. och Ridd. Mathias Rosenblad, Komence Råd. Conrad Pancellie Råd af Nils von Rosenheim, Ryttmäst. Sa- muel v. Fröd. Kapten Adolph v. Fröd. Fru Överste Herta, född Vilhelmina v. Fröd Fruherren. Fleetwood född Raag, Domprost. Alf född Tilenius, Fru Craeling född Aurivillius, Fru Doct. Murray född Lamberg, Fruken Maria Elis. Tersmeden, Fru. Brita Charlotte Silfverstolpe.</i>
---	--	--

Född 2 mars döpt 4 mars 1793 av vice Pastorn Herr
Magister Berggren

FÖRÄLDRAR

Medicine Professorn Doktor Adolph Murray och fru Anna
Sophia Lamberg

FÄDRAARS NAMN

Överste Kammarherre och Kommendören Hr Nils Posse
Landshövdingen och Kommendören Elis Schröderheim
Statssekreteraren och Riddaren Mathias Rosenblad
Kommersrådet Conradi

Konseljrådet Nils von Rosenstein

Ryttmästare Samuel von Fröd.

Kapten Adolph von Fröd.

Fru överstelöjtnant Herta född Vilhelmina v Fröd

Fruherren Fleetwood född Raag

Domprostinnan Älf född Tilenius

Fru Craeling född Aurivillius

Fru doktor Murray född Lamberg

Fröken Maria Elisabeth Tersmeden

Fröken Brita Charlotte Silfverstolpe

Margaretha Gustava Vilhelmina²

<i>Margaretha Gustava Vilhelmina född 18 Marsi, döpt den 20 af vice Pastorn Mag Sandberg.</i>	<i>Medicina Professorn D. Adolph Murray och Fru Anna Sophia Lamberg.</i>	<i>Sandberg och Ridd. af Vetterstedt, Doct Magn. Prof. Fant, Överste och R. Knut von Troil, Lagman Praelius Överste von Gerdtlen, Ryttmäst. Herman Tersmeden, Kong. Sekr. L. D. von Troil, Herr Gustav von Troil - - Rikshövdingen. Degeer född Bergen, Fru Rensfeldt von Troil född Landt, Fruherren. Rappe f. Hemansson, Lagman Morats fru född Gref. Rhenstierne, Fru Prof. Aurivillius född Valdius, Fruken von Troil fru född af Silen, Fröken Hermanson, Mademois. Dorothea Ant. Murray.</i>
---	--	--

Född 18 mars döpt 20 1797 av vice pastor Mag. Sandberg

FÖRÄLDRAR

Medicine Professorn D. Adolph Murray och fru Anna
Sophia Lamberg

FÄDRAAR

Landshövdingen och Riddaren af Vetterstedt

Rektor Magnificus Professor Fant

Överstlöjtnanten och Professorn Knut von Troil

Lagman Praelius

överstelöjtnant von Gerdtlen

Ryttmästare Herrman Tersmeden

Kungl. Sekreterare L.D. von Troil

Herr Gustav von Troil

Riksrådinnan grevinnan de Geer f. Fersen

Fru Revisionssekreterare von Troil f. Camitz

Fruherinnan Rappe f Hemansson

Lagman Morats fru född grevinnan Rhenstierne

Fru Professor Aurivillius född Valdius

Ryttmästare von Troils fru född af Silen

Fröken Hermansson

Mademoiselle Dorothea Ant. Murray

² I "Släkten Murray" bär hon namnen Anna Margareta Gustava och gifte sig med A L von Engeström

Anders August

<u>Anders August.</u> född 22 Octob. döpt 24 af vice Pastorn Herr Mag. Sandberg	Medicine Professorn D. Adolph Murray och fru Anna Sophia Lamberg.	Hans Exc. Acad. Cancellern Herr Greve Mag. Brahe, Herr Doct. Boëthius, Brukspatron Gröen, Brukspatron Abraham Grill, Herr Carl Adolf Murray, Högvälborna Fru Grevinnan Augusta Löfvenhjelm född grevinnan Fersen, Fru Konseljrådet af Sillén, Fru överstelöjtnant von Troil född Gröen, Fru Doct. Schedvin född Troil, Fröken Stierncrona och Fröken Magdalena von Troil.
--	--	--

Född 22 oktober, döpt 24 1801
 Vice Pastorn Herr Mag. Sandberg
 FÖRÄLDRAR
 Medicine Professorn D. Adolph Murray och fru Anna Sophia Lamberg
 FÄDDRARS NAMN
 Hans Excellens Akademie Kanslern Herr Greve Magnus Brahe
 Herr Doktor Boëthius
 Brukspatron Vener Gröen

Brukspatron Abraham Grill
 Herr Carl Adolf Murray
 Högvälborna Fru Grevinnan Augusta Löfvenhjelm
 född grevinnan Fersen
 Fru Konseljrådet af Sillén
 Fru överstelöjtnant von Troil född Gröen
 Fru Doktorinnan Schedvin född Troil
 Fröken Stierncrona och
 Fröken Magdalena von Troil

Anna Adolfina Charlotta

Anna Adolfina Charlotta född 26 döpt 27 Januari 1804 av Pastor Sandberg	Medicine Professorn Doktor Adolf Murray och fru Anna Sophia Lamberg 40 år gammal	Lagman H. V. Grewe Spens, Hallman: V. Herr Olof Malmerfelt, Doktorerna H. Ad. Åkerman, Biskopen H. V. Doct. Tingstadius, Notarien V. Samuel V. Troil, Sekreteraren P. Ad. Murray, Grevinnan Wril f. Fersen, Fru Grill född Koschell, Fru Troil född Tham, Fröken Charlotta de Geer, Fröken Bri Eleon. Hjerta, Mamsell Christ. Murreij
--	--	--

Född den 26, döpt den 27 januari 1804
 av Pastor Sandberg
 FÖRÄLDRAR
 Medicine Professorn Doktor Adolf Murray och fru Anna Sophia Lamberg 40 år gammal
 FÄDDRAR
 Lagman Högvälborne Greve Spens – Hallman
 Herr Olof Malmerfelt
 Doktor Högdle J. Åkerman

Biskopen Högvördige Doktor Tingstadius
 Notarien V Samuel von Troil
 Sekreteraren P. Adolf Murray
 Grevinnan Wril f Fersen
 Fru Grill Född Koschell
 Fru Troil Född Tham
 Fröken Charlotta de Geer
 Fröken Bri Eleon Hjerta
 Mamsell Christ. Murreij

Ur husförhörlängd Uppsala Domkyrkoförsamling 1780 - 1790

Av uppslagets två sidor återges här endast den vänstra sidan.

284

1. Enk N° 3.

Anatomia Prof. Doct. Adolph Murray	1747.	1751
f. i Stockholm gift 1763 med		
Enen Hedvig Charl. Cernilica	1760.	Könl vid R. 17.
i Uppsala död i Apr. 1788		
Anat. Wagnm. Olof Söderström	1737.	v. R. 17. 3.
f. i Låby vägde i Stokk. 1767 d. 22 apr.	13 maj.	
hustrun Margareta Lindbeck	1731.	
f. i Westens	2. 19 oktob.	
Prof. Murrajs Dräng Olof Engström	1754	Kom fr. Norrsköld. 20. 1754 gott. R. 17. 1754
f. i Långström		
Ärman Emma Anders d. f. Tegeldin	1762.	an. d. 17. 1762. f. 6. 6. 1762. an. i Tegeldin f. Tegeldin. 1762.
Pigan Jungfru Margareta Gillef. Österby	1766	an. f. 1766. 1766. 1766. 1766.
Könl här för. 1766. 1766. 1766. 1766.		
Abraham Wilhelm f. 1766. 1766. 1766. 1766.		
1. Mathemath. Prof. Friedrich Malett.	1722	
f. i Stockholm.		
Enen Catharina Margareta	1740.	
ta Justus. f. i Seta.		
Enkefru Catharina Elf.	1706.	
f. i Herjedahl.		
Drängen Bengt Länbäck	f. i Små.	v. R. 17. 4.
gift med		
Hufv. Hina Hafberg o. qv. Hufv.		

Hemmet - S. Erik No 3

Anatomiae Prof. Doct. Adolph Murray 1751
f. i Stockholm
gift 1783 med
Fruen Hedvid Charl. Aurivillia f. 1760
i Upsala
död i Apr. 1788
Atan. Wagtmäst. Olof
Hustrun Margareta Lindbeck
Profes. Murraijs Dräng Olof Engström
M fl.

S. Erik No 4

Mahemath. Profess. Fridrich Malett 1726
f. i Stockholm
Fruen Catharina Margareta 1740
Justres f. i Gefle
M fl.

Kopia ur okänd bok. Bildtext ur boken:
Uppsala domkyrka och korsningen Kungshögagatan (Nedre Slottsgatan) - Drottninggatan från söder 1845. Till höger i kvarteret Trädgården ligger stadens dåvarande gästgivargård med tvåvåning huvudbyggnad av gulmålat timmer. Till vänster i backen Bondkyrka Sockens klockare- och skolhus från 1871. Detalj efter J.W. Bergström. Fotografiska museets vänner, Stockholm.

Foto taget 2001-04-15 från hörnet Riddartorget – Nedre Slottsgatan i Uppsala mot kvarteret S:t Erik 3.

Utdrag ur dödsböcker för Uppsala Domkyrkoförsamling

Av de ur respektive dödsbok kopierade sidorna har här endast medtagits rubrikrader, månad och i detta sammanhang aktuell dödsnotering.

Döde och Begräfne År 1802

Döde och Begräfne År 1802.			
Octobr.	4.	Den 11.	Herr Archiat. & Prof. Murrays Son - Sjukd: oangifven - Aldern 11 månader.

Månad		Dag	
Octobr:	4	Den 11	Herr Archiat. & Prof. Murrays Son Sjukd: oangifven - Aldern 11 månader

Döde och Begräfne År 1803

Döde och Begräfne År 1803.			
Maj	9.	den 5	Anatomiæ Professorn Hr. Adolph Murray Sjukd: Inflammation Aldern 54 År.

Maj	9	den 5	Anatimiæ Professorn Hr Adolph Murray Sjukd: Inflammation Aldern 54 År
-----	---	-------	--

Anm: Enligt dopbok för 1751, Tyska Församlingen, Stockholm, föddes han 1751. Vid frånfället år 1803 var han således 52 år.

Döde och Begräfne i Upsala År 1820

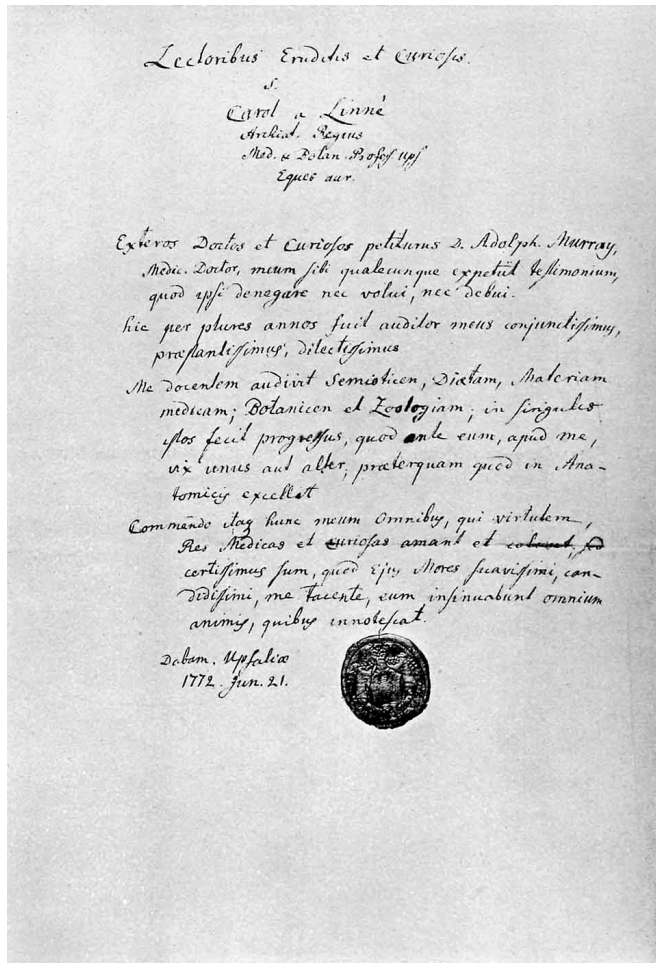
Döde och Begräfne i Upsala År 1820.			
Febr.	21.	10.	Konungens Förste Lifmedici m.m. Doct. Adolph Murrays Enkefru Anna f. Lamberg, 51 år.

Månad	No	Dag	
Febr.	21	10	Konungens Förste Lifmedici m.m. Doct. Adolph Murrays Enkefru Anna f. Lamberg, 51 år

Den akademiska karriären³

Redan som trettonåring inskrevs Adolph Murray som student vid Uppsala Universitet och gjorde där sådana framsteg, att han vid sjutton års ålder utnämndes till prosector⁴ i Stockholm och två år senare började föreläsa i anatomi. Vid tjuguet års ålder blev han medicine doktor i Uppsala.

Enligt den tidens sed i akademiska kretsar företog Adolph Murray längre studieresa till framstående lärosäten och vetenskapsmän i utlandet. Avfärden ägde sannolikt rum den 31 juli 1772. Den unge mannen medförde vänliga hälsningar och rekommendationer från en rad av den tidens framträdande svenska vetenskapsmän och kulturpersonligheter. Den store Carl von Linné utfärdade 21/6 1772 en lovordande introduktionsskrivelse till Adolph Murray.

Originalen till Linnés introduktionsskrivelse ställdes ut under den av Carl-Adolf sommaren 2007 arrangerade Linnéutställningen i Gamla Stenhuset, Gästrike-Hammarby med följande översättning från latin:

”Lärda och vetgiriga läsare hälsas av Carl von Linné, kunglig arkiater, professor i medicin och botanik i Uppsala, riddare av Nordstjärneorden.

Herr Adolph Murray, medicine doktor, som ämnar uppsöka lärda och vetgiriga personer i utlandet, har bett mig om ett intyg, vilket det nu kan vara värt, vilken jag varken vill eller bör neka honom.

Han har under flera år varit min mycket tillgivne, framstående och älskade åhörare.

Han har följt mina föreläsningar i semiotik, diet, materia medica, medicin och botanik., i vart och ett av dessa ämnen har han gjort framsteg, som före honom knappt en eller annan gjort. Dessutom är han utomordentligt kunnig i anatomi.

Jag rekommenderar därför denne min vän för alla som älskar och ägnar sig åt dygden och de medicinska vetenskaperna. Jag är förvissad om att hans behagliga och fläckfria levnadssätt skall vinna ankläng hos alla som lär känna honom, även utan mina lovord.

Givet i Uppsala 21 juni 1772

Carl von Linné ”

Adolphs utländska resa var således väl förberedd. Han blev också mottagen av tidens framstående män och bemött med respekt. Kejsarinnan Maria Theresia av Österrike skänkte honom en boksamling. Och redan under färden mottog han, 25 år gammal, fullmakt på en nyinrättad professur i anatomi och kirurgi vid Uppsala universitet.

Efter ett år i Göttingen, där Adolph besökte sina bröder, fortsatte han till olika platser i Tyskland, Frankrike, Schweiz och Italien. Han förde därvid en utförlig journal (Lychnos, årg. 1956, sid 218 ff) som nu förvaras i Uppsala universitetsbibliotek. Däri omnämns bland annat besök hos den store filosofen Voltaire och den berömda anatomen och fysiologen Albrecht von Haller. Det senare besöket låg helt i linje med Adolphs studieinriktning, medan det förra mera hade karaktären av turistbesök. Att ha sett och talat med Voltaire, detta Europas orakel, ingick i många resandes ärelystnad och Voltaire synes ingalunda ha varit okänslig för uppmärksamheten, ehuru det tycks ha hört till, att han alltid undskyllde sig med sin dåliga hälsa men slutligen gav med sig och tog emot.

³ Utdrag ur ”FAMILJEN MURRAY I SVERIGE ...” av Uno Murray (f 1905)

⁴ Se fotnot på sidan 14.

I Paris hade Adolph slagit följe med en person, som senare skulle komma att spela en egendomlig roll i Sverige. Det var Carl Anders Plommenfelt, adlad 1770, vilken som frimurare och mystiker lyckades vinna en ställning vid Gustaf III:s hov, men senare, anklagad för högmålsbrott, blev landsförvisad och försvann i okända öden.

Voltaire bodde vid denna tid i slottet Ferney, nära schweiziska gränsen, sysselsatt med meditationer och skriftställarskap. (Malicen påstår att han också i viss utsträckning bedrev vapensmuggling).

Adolphs besök ägde rum den 28 juli 1774 och härom berättar han i sin journal:

” — For eftermiddagen till Ferney, som ligger på fransk botten en mil härifrån för att se Voltaire. Vi reste dit med en slags fruktan at icke vinna vårt ändamål, som alla sade oss att utlänningar så sällan få råka honom. Jag hade väl bref från M. Janin ur Lyon, som är hans vän, med mig, ofta hjälpa de icke heller.

Wägen dit är ganska behagelig och et stycke från sjelfva hans Chateau passerar man genom en Village af samma namn, som han, excepté några få hus som tillhöra andra, låtit bygga. Det är Voltaires enda glädje att göra godt och hjälpa uslingen. Han har ock lagdt an i en liten skogspark en Alee, där han om eftermiddagen promenerar sig. Från landsvägen till hans Chateau är ock en wacker lindallé, Hans hus är helt isolée med en wacker trädgård bakför och en stor gård som är insluten i hälften mur och hälften gallerwärk framför. Huset är wackert med ornements utanpå, men icke just lysande. Wid sidan af huset utom gården är en körka el. Chapelle warom mera nedanför.

Wid ankomsten råkade Wi genast hans dräng, som ropade åt kammartjenaren, som frågte vårt namn och begärde vårt bref, för att se om wi wore folk, som förtjente att göra reflexion på. Wi introducerades i saln, och rafricherades med et glas surop de vinaigre. Voltaires secretèr kom nu alltså för att complimentera oss, och gaf oss det efterlängtrade swaret, at Voltaire wille komma, endast wi ej upphålt honom länge, hwilket han alltid wore rädd för. Secretairen berättade oss eljest at Gubben wore wid god helsa, ehuru han alltid klagade sig, at han steg up klockan 5 om mårgonen och lade sig emellan 10 och 11, att han hade god appetit men aktade sig för mycket kött, att han aldrig drack win annat än blandadt med vatten och endast litet, at godt Caffé wedarwickte honom, at han ej såfde middag, att han war ofta smålustig, at wid hans promenader han alltid mediterade och at secretairen fic skrifva så fort han talte. Om Wintern ligger han städs och arbetar i sängen och när snön kommer äro hans ögon sjuka.

Änteligen kom Gubben sjelf. Hai war rödkläd, på westen med en guldkrans och röda sammetsböxor. Ansigtet är nog magert och infallet, men dock aldrig så hideust som målare gjordt honom. Ögonen äro bruna, nu litet matt, men äro qwarlefvorna af en slags eld uti desamma, så starka at man alltid ser hwad själ bor uti honom.

Gubben war ytterst complaisante och wiste sig flatterat at se 2 svenskar men yttrade sin förundran at wi wille komma och se en skugga som hölt på at förgås, och en ålderdom som wore skröplig och nära sitt förfall. Han klagade sig sjuklig men sade dock sjelf, at ålderdomen sjelf wore hans förnämsta sjukdom. Han har 80 år. Han frågte oss hwarifrån wi kommo och hwarthän wi gingo. Hr Pl. swarade, at wi än 18 månader stadnade i främmande länder, hwarpå han replicerade, at wi borde resa hem till vår kung. Ja, hans passion för vår Gustaf geck så långt, at han tillade: 'c'est a l'Europe de voyager dans votre Peys, et admirer Votre Roi', Werdigt och förtreffeligt yttrande af vår Philosoph.

Som wi sade att Mineralogien och Medicinen occuperade oss, swarade han mig, at min friska färg icke just wittnade, at jag wore gjord at umgås med sjuka. Och om Mineralogien talande påminte han oss at se St Marie au Mine wid Strasburg,

Detta war wid pass vårt samtal med honom. Han talar rent och högt men naturligt och icke konstlat. Hans hörsel är litet swag, men själen så mycket starkare. Under det han talar fixerar han ögonen mycket starkt på den som han talar med. Somliga säga at han gör det af en slags räddhåga, som han tror at alla wille mörda honom. Han följde oss ända i förstugan. Parfumer tycker han mycket om.

Wi sågo sedan hans graf, som är utan för Paroissen wid körkmurn på Wästra sidan. Ingen grund, ingen Epithaphie, men blott af grof sten en 4kantig conisk obelisk med en 4kantig simpel Urna åfwanpå. Växter ha redan skutet fram ur stenarnas fogar, liksom det här inunder kommer att ligga äfwenså tjenar till iräxternas rotfäste och maskarnas gästabud. Körkan sjelf är artig utsirat, Wid sidan af altaret är et Chapell, där Voltaire får gådt uti. På altaret är en status af St Andree och Christi kors. Utan för ingången wid taket, står på en swart tafla med guld bokstäfwer Deo Erexit Voltaire 1761. I trädgården är en wacker Alee som ser något pitoresk ut, och et marmorbad, där Voltaire badar sig uti. Wi woro i hans Bibliotheque som är härligt stort och som jag i hast tyckte mäst Historiskt. I hans sal wore en hop wackra målningar och hans buste i marmor ...”

Adolphs resa var lång och sträckte sig över flera år. Men hans längtan att se sig om i världen, inte som nyfiken turist utan som studerande, var emellertid ännu inte släckt. Han fick tjänstledighet för ytterligare en resa son sträckte sig över Italien, Österrike, Ungern, Prag och Dresden, och de vetenskapliga resultaten av denna har han nedtecknat i ett omfattande manuskript.

I Uppsala fullföljde Adolph Murray sina medicinska uppgifter med omsorg och målmedvetenhet. Outtröttligt hjälpte han studenterna i deras studier och vårdade sig om sjuka. Redan 1788 hade hans hälsa börjat vackla och fyra år efter det att han utsetts till livmedikus hos konungen avled han den 4 maj 1803, så som han själv förutsett, till följd av bristning i en blodåder. Ett stort antal uppsatser, föredrag och "disputationer" av hans hand föreligger, vilka lär visa, vilken god och outtröttlig iakttagare han var.

Vetenskapliga artiklar mm

En sökning på www.kb.se – LIBRIS Webbsök efter författarnamnet Adolph Murray ger 12 träffar (augusti 2007). I ett av dessa verk står Carl von Linné som medhjälpare.

Man hittar ytterligare information om Adolph Murray genom sökning på www.google.se.

Eftermäle

Uppsala medicinhistoriska museum

(Utdrag ur muséets hemsida i augusti 2007)

Medicinhistoriska museet i Uppsala inryms i en vacker byggnad från 1890-talet på Ulleråkersområdet. Grundtanken med muséet är att skildra den medicinska och tekniska utvecklingen från äldsta tid fram till nutid med utblick mot medicinens historia i vidare bemärkelse.

Tanken på ett medicinhistoriskt museum i Uppsala har väckts vid flera tidpunkter. På 50-talet startade insamlingen av föremål. Akademiska sjukhuset och Biomedicinskt centrum har varit de viktigaste källorna. Även äldre samlingar - **Adolph Murray's samling av kirurgiska instrument från 1600/1700-tal** och Magnus Retzius samling av förlossningsinstrument från 1600-1800-tal - och gåvor på senare tid - inte minst från instrumentfirmor - har bidragit till utställningen. Lokaler ställdes till förfogande 1992 och museet kunde invigas 1995.

Eva Lagerwalls väg 8, 750 17 Uppsala, Telefon: 018-611 26 10

Adolph Murrays namn på universitetsbyggnadens fasad.

Utdrag ur Åminnelse öfver Adolph Murray

Erik Gadelius, 1828

Utdrag i maj 1999 av Thomas U Murray från en fotostatokopia som erhållits från Medicinhistoriska Museet i Uppsala i samband med Murrayska Släktmötets besök där.

En större glädje än all annan njuter den nyttige mannen inom sin husliga krets, der han finner belöningen och vederqvickelsen för sina mödor. Professor MURRAY var 2 gånger gift. Första gången, 1783, med HEDVIG CHARLOTTA AURIVILLIUS, Dotter af professor CARL AURIVILLIUS: Hon dog d. 27 April 1788, på sitt 28 år, jemte en nyss född son. CARL ADOLF MURRAY, a. v. Consul i Göteborg, föddes ock af detta gifte d. 10 Jan. 1785. Andra gången förenades han 1789 med sin efterlevande enkefru ANNA SOPHIA LAMBERG, Dotter af Biskopen i Göteborg, Doctor ERIC LAMBERG, och detta äktenskap välsignades med 5 barn, nemligen Sonen ERIK FREDRIK UNO f. d. 23 Dec. 1791, som idkar handel; Döttrarna JOHANNA HELENA SOPHIA f. d. 2 Maji 1793, gift med Brukspatronen CLAES ABR. GRILL; MARGRETA GUSTAVA WILHELMINA, f. d. 18 Maji 1797, Gift med Majoren A. L. V ENGESTRÖM; Sonen ANDERS AUGUST, f. d. 22 Oct. 1801, död d. 10 Oct. 1802, samt dottren ANNA ADOLPHINA CHARLOTTA, född efter Fadrens död den 26 januari 1804.

Af naturen hade MURRAY en stark och sund kroppsbyggnad, men detta oakadt sattes gränsen för hans lefnad genom en organisk sjukdom. Mer än femton år före hans död gaf denna sjukdom sig tillkänna. En obehaglig bultande känsla inom underlifvet, straxt under de falska reffbenen, som af hvarje sinnes och kroppsrörelse så ökades, att han ibland måste stanna för att flåsa ut

och hålla handen emot sidan för att riktigt få fram andan, vittnade om en fixerad sjukdom, hvilken i synnerhet efter en 1788 ådragen elak remittent nervfeber, förenad med reumatisk verk i venstra sidan och benet, blef så tydlig att MURRAY då redan förklarade sin sjukdom vara ett pulsåderbräck uti venstra arteria iliaca. Detta må tjena som bevis på den patologiska Anatomiens öfverlägsna förmåga att bedöma organiska sjukdomar, hvilka eljest af stora läkare utan anatomisk Diagnostik lätt kunna öfverses. Aldrig nedslog öfvertygelsen om denna obotliga och långsamt dödande sjukdom MURRAYS mod: aldrig afbröt den hans verksamhet, och han talade sjelf derom som om ett annat naturphenomen. Hvad man kunde förebrå honom, vore att han ej en gång iakttog den försigtighet som fordrades, att hindra sjukdomens tilltagande och förvärrande; men som den bestod i att undvika stillasittande och jemna förkylningar, det förra i hans studerkammare, de sednare på anatomisalen, ansåg han uppoftfringar af helsa och lif ej böra komma i collision med den af hans kall. Han led derföre äfven de sednare åren af andtäppa och ej otydliga symtomter till en börjande bröstvattsot. I början af året 1803 sjuknade han af rosen, så att han måste hålla sig vid sängen till Mars månads slut, då han ej sedan kunde öfvertalas att för sin helsa afstå hvarken ifrån sina offentliga eller enskilda föreläsningar. Den 4:e

Maji var han likväl nödsakad att afbryta dem och efter 30 timmars svåra plågor brast nu⁵ det pulsåderbräck, som han så många år förut sagt blifva sin dödsorsak. Den ömaste läkarevård kunde ej hindra den oersåttliga förlusten. En noggrann obduction anställdes och præparatet af denna märkvärdiga Anatoms märkvärdiga sjukdoms händelse förvaras ibland Upsalas anatomiska samlingar, på det att unga läkare annu många år må erfara frukterne af hans lärariska sjukdom. Inom underlifvets cavitete hade utur den brustna pulsådern, hvars bristning var ett hål af en riksdalers storlek, 16 – 20 ?? klar blod utrunnit. Stället, der arteria iliaca communis sinistra brustit, var just der hon går öfver psoas muskeln, men dessutom voro alla arteriæ hypogastricæ grenar sjukligt hoptrasslade och anevrismatiska. Vid Upsala åldriga lärosäte hördes en allmän djup sorgelaglan öfver MURRAYS tidiga bortgång; den uttrycktes på det förträffligaste sätt uti en offentlig föreläsning d. 9 Maji 1803, der den första efter MURRAY'S död, af d. v. Med. Theor. et Pract. Professorn Förste Archiatern och Ridd. v. AFZELIUS; den fick likaledes sin gärd uti Programmerne af Professorerne HÖGMARK och FANT⁶ och uti det sköna tacksamhetsoffer, som Medicinæ Studiosi framburo vid hans graf.⁷

⁵ d. 5 Maji kl. 8 e. m.

⁶ Det förra för Rectors ombytet, d. 16 Junii 1803, 1 ½ ark folio. Det sednare för efterträdarens, Doct. Jac. Åkermans Introduction, d. 10 April 1805, 1 ark folio. Ut i detta Introductions-Program säger framlidne Historiam Professoren Doctor FANT: ubi vero sic post XXV annorum decursum victima zeli sui cecidit, magnus, summus, meoparabilis tandem audiit, siquidem "Virtutem incolumen odimus, sublatam ex oculis qværimus invidi."

⁷ Vid Konungens Förste Lif-Medici Anatomie och Chirurgie Professorens Doctor ADOLPH MURRAYS Graf af Medicine Studerande (Af framl. Chemiæ Adjuncten Mag. EKEBERG). Upsala 1803, 4:0.

I dessa helga hvalf, der nya tidens ätt

Åt sanning och natur sin vårdags förstling bringar,

Hvad rysning, hvilken skräck den flock tillbaka tvingar

Graven på Gamla Kyrkogården i Uppsala

Utdrag ur BESKRIFNING öfver UPSALA KYRKOGÅRD och dess på olika tider tillkomna områden

av S.A. Hägg; UPSALA 1886; Akademiska Boktryckeriet Edv. Berling.

Framtaget av Jan-Erik Larsson, Landsarkivet, Uppsala.

.....

- 4 * Murray, Adolf, Professor. Född i Stockholm den 13 Februari 1751 och son af Pastorn vid Tyska kyrkan derstädes A. Murray och Professor Carl Aurivilli dotter Hedvig Charlotta. Blef Student 1764. Medicine Doctor 1772. Utnämndes till Prosectorssysslan⁸ i Stockholm 1774 och till Anatomie et Chemie Professor i Upsala s. å. hvilken lärostol han emottog och förestod 27 år. Han var Kongl. förste Lif-Medicus; Promotor vid Magister Promotionerna 1780 och 1793. Academiens Rector 1783. Död den 4 Maj 1803 genom en pulsåders sprängning, en händelse som han redan i femton år förutsett. Gravvården är ett hvitt marmorkors på fot af granit.

Graven

ADOLPH MURRAY
KONGL. FÖRSTE LIFMEDICUS
ANATOM. & CHIR. PROFESSOR
MED. DOCTOR
F. 13 FEBR. 1750 D. 5 MAJ 1803
OCH DESS MAKAS
ANNA SOPHIA LAMBERG
F. 22 AUG. 1763 D. 10 FEBR. 1820

Medlemmar av släkten lägger 2007-08-26 ned en krans på graven i samband med en utflykt till Gästrike-Hammarby för att där besöka den av kyrkoherde em. Carl-Adolf Murray anordnade Linnéutställningen i det Gamla Stenhuset.

⁸ Ur **Nationalencyklopedin**:

prosektor (senlat. *prosector* 'avskärare, av lat. *proseco* 'skära av' [en del av ett offerdjur], till 1969 titel på akademisk lärare som undervisade i bl.a. anatomi och patologi.